

Nacionalinis minimalus darbo užmokestis

The National Minimum Wage

Kas turi teisę gauti nacionalinį minimalų darbo užmokestį?

Jungtinėje Karalystėje dauguma 16 metų amžiaus ir vyresnių dirbančiųjų turi teisę gauti nacionalinį minimalų darbo užmokestį (angl. NMW). Reikalavimas dėl minimalaus darbo užmokesčio taikomas nepriklausomai nuo to, ar dirbate nuolatinį darbą, esate pasamdyti agentūros arba dirbate pagal terminuotąją sutartį. Kai kuriems dirbantiesiems reikalavimas dėl nacionalinio minimalaus darbo užmokesčio netaikomas. Tokie dirbantieji yra:

- jaunesni nei 16 metų amžiaus dirbantieji;
- namų ūkio pagalbininkės ir auklės, jei jos gyvena su šeima ir nemoka už būstą bei maistą;
- nesamdomi asmenys;
- ginkluotųjų pajėgų kariškiai;
- darbuotojai savanoriai;
- kai kurie praktikantai, kurie mokosi pagal valstybines programas.

Dėl viso sąrašo asmenų, kuriems netaikoma teisė į nacionalinį minimalų darbo užmokestį, kreipkitės į Pay and Work Rights helpline (Užmokesčio ir darbo teisių pagalbos telefonu tarnybą) arba patyrusį konsultantą. (Žr. „Jums gali padėti“ skyrelį)

Koks yra nacionalinio minimalaus darbo užmokesčio dydis?

Yra keturi skirtingi darbo užmokesčio įkainiai, pagal kuriuos skaičiuojamas nacionalinis minimalus darbo užmokestis:

- 21 metų amžiaus ir vyresniems dirbantiesiems šiuo metu taikomas £6,08 už valandą įkainis;
- 18–20 metų amžiaus dirbantiesiems šiuo metu taikomas £4,98 už valandą įkainis;
- 16 (vyresniems nei privalomasis mokymosi amžius) ir 17 metų amžiaus dirbantiesiems šiuo metu taikomas £3,68 įkainis.
- iki 19 metų amžiaus pameistriams ar pameistrams, tarnaujantiems pirmaisiais pameistrinio metais, dabartinis įkainis už valandą yra £2,60

Nacionalinis minimalus darbo užmokestis yra valandos įkainis, kuris turi būti mokamas už kiekvieną darbo valandą, dirbtą per tam tikrą laikotarpį. Jei darbo užmokestis jums išmokamas kas savaitę, minėtas laikotarpis yra savaitė, o jei kas mėnesį, tada šis laikotarpis yra mėnuo. Jeigu per tą laikotarpį jūsų valandos darbo užmokesčio vidurkis nėra mažesnis už nacionalinį minimalų darbo užmokestį, už kai kurias valandas galite gauti mažesnę užmokestį, nei nacionalinis minimalus darbo užmokestis.

Darbo valandos, įskaičiuojamos į nacionalinį minimalų darbo užmokestį, yra tik tas laikas, kuris yra praleistas dirbant budinčiuoju arba laikas, praleistas būnant darbo vietoje naktį, jei jūs tuo metu nemiegate ir tomis valandomis dirbate. Pavyzdžiui, jei turite atikti savo darbo pareigą naktį, tarkime, dirbant naktiniu sargu arba miegant

naktį globos namuose.

Jei Jūsų darbdavys nemoka jums nacionalinio minimalaus darbo užmokesčio

Jeigu manote, kad turėtumėte gauti nacionalinį minimalų darbo užmokestį, tačiau jo negaunate, pasiteiraukite darbdavio apie priežastį. Gali būti, kad darbdavys nežino, kad nemoka jums nacionalinio minimalaus darbo užmokesčio. Jūsų darbdavys gali gauti informacijos iš **Pay and Work Rights helpline** tarnybos (žr. skirsnį „Jums gali padėti“ šio informacinio lapelio pabaigoje). Jei esate profesinės sąjungos narys, galite kreiptis patarimo į savo atstovą.

Jūsų niekas negaliu priversti sutikti priimti atlygį, kuris yra žemiau nustatyto nacionalaus minimalaus darbo užmokesčio. Jei jūsų darbdavys mėgino jus priversti ar įtikinti pasirašyti sutartį, kurioje nurodyta mažesnis nei nustatytas nacionalinis minimalus darbo užmokestis, ši sutartis nėra teisiškai įpareigojanti. Jeigu darbdavys nenori kalbėtis dėl NMW arba manote, kad neverta į jį kreiptis, galite paskambinti į „Pay and Work Rights helpline“ tarnybą arba pasitarti su patyrusiu konsultantu (žr. skyrelį „Jums gali padėti“).

Jei manote, kad darbdavys žino apie NMW ir jo nemoka, arba buvote priverstas pasirašyti sutartį, kurioje nurodytas mažesnis nei NMW atlygis, galite paskambinti į „Pay and Work Rights helpline“ tarnybą, kuri informaciją perduos „**NMW enforcement agency**“ (**Nacionalinio minimalaus užmokesčio priverstinio vykdymo agentūrai**). Ši agentūra pavaldi „HM Revenue and Customs“ (Jos Didenybės Mokesčių inspekcijai) ir ji gali patikrinti darbdavius, kurie darbuotojams nemoka nacionalinio minimalaus darbo užmokesčio. Jeigu nenorite, kad darbdavys sužinotų, jog kreipėtės į „NMW enforcement agency“, pastarąją turite įspėti, kad norite likti nežinomi. Kai kuriais atvejais šiai tarnybai pranešus apie darbdavį, darbdavys gali pradėti priekabauti arba netinkamai su jumis elgtis darbe.

Dauguma darbuotojų turi teisę gauti nacionalinį minimalų darbo užmokestį, pateikdami ieškinį dėl **neteisėtų išskaitų iš darbo užmokesčio darbo ginčų teismui**. Jei esate samdomas darbuotojas, pirmiausia jums gali prireikti pateikti **raštišką skundą** prieš savo darbdavį. Jei jūs nesate samdomas darbuotojas, bet turite teisę į NMW, pvz., jei esate subrangovas, laisvai samdomas darbuotojas arba atsitiktinis darbuotojas, ieškinį pateikti galite tiesiogiai darbo ginčų teismui. Pateikti ieškinį darbo ginčų teismui būtina per griežtai nustatytą terminą (žr. toliau). Jums nebūtina būti išdirbus darbdaviui tam tikrą nustatytą laikotarpį, jei norite pateikti ieškinį.

Ką daryti, jeigu iš jūsų tyčiojasi arba atleido iš darbo už tai, kad skundėtės dėl nacionalinio minimalaus darbo užmokesčio?

Jeigu manote, kad iš jūsų darbe tyčiojasi arba netinkamai elgiamasi, arba jei netekote darbo už tai, kad pranešėte apie savo darbdavį, galite pateikti ieškinį **darbo ginčų teismui** dėl priekabiavimo, arba paduoti darbdavį į teismą už jūsų darbo sutarties nutraukimą (**sutarties pažeidimą**). Pirmiausia pasitarkite su patyrusiu konsultantu arba advokatu darbo ginčų klausimais, o tik paskui imkitės kurios nors iš šių priemonių (žr. toliau). Jei norite ir toliau dirbti tą darbą, verta pagalvoti apie šių veiksmų įtaką jūsų santykiams su darbdaviu.

Nustatyti laiko terminai pateikti ieškinį darbo ginčų teismui

Jei norite pateikti ieškinį darbo ginčų teismui, turite tai atlikti per tris mėnesius, atimant vieną dieną nuo tos datos, kai tas dalykas, dėl kurio teikiate skundą, įvyko paskutinį kartą. Laiko terminai taikomi ir tuomet, kai teikiate skundą dėl skriaudos ar apeliaciją dėl priimto sprendimo. Labai svarbu yra gauti pagalbos iš patyrusio konsultanto darbo klausimais kaip galima greičiau, kad ieškinį pateiktumėte nustatytam terminui dar nepasibaigus.

Jums gali padėti

Citizens Advice Bureau (Gyventojų konsultavimo biuras)

Citizens Advice Bureau teikia nemokamas, konfidencialias, nešališkas ir nepriklausomas konsultacijas įvairiausiais klausimais, įskaitant teises, susijusias su darbo santykiais. Prireikus jie gali nurodyti jums labiau specializuotą konsultacijų šaltinį. Norėdami sužinoti, kur yra artimiausi gyventojų konsultavimo biurai, įskaitant tuos, kurie teikia konsultacijas elektroniniu paštu, spustelėkite nuorodą [nearest CAB](#) arba ieškokite savo vietovės telefonų knygoje.

Pay and Work Rights Helpline (Užmokesčio ir darbo teisių pagalbos telefonu tarnyba)

Pay and Work Rights helpline yra konfidenciali pagalbos telefonu tarnyba, kuri gali suteikti jums konsultaciją dėl jūsų teisių ir nacionalinio minimalaus darbo užmokesčio. Galite susisiekti su pagalbos telefonu tarnyba numeriu 0800 917 2368 (tekstinis telefonas 0800 121 4042).

Directgov (Vyriausybė tiesiogiai)

Daugiau informacijos apie nacionalinį minimalų darbo užmokestį (NMW) galite rasti Directgov tinklalapyje www.direct.gov.uk. [nuoroda <http://www.direct.gov.uk/en/Employment/Employees/TheNationalMinimumWage/index.htm>]

TUC (Profesinių sąjungų kongreso) žiniatinklis

Profesinių sąjungų kongresas (TUC) sukūrė internetinę minimalaus darbo užmokesčio skaičiuoklę, kuri padės jums apskaičiuoti, ar gaunate nacionalinį minimalų darbo užmokestį. Skaičiuoklę rasite „TUC Worksmart“ žiniatinklyje adresu www.worksmart.org.uk.

Kiti Adviceguide informaciniai lapeliai jūsų kalba, kurie gali jums praversti

- Darbdavys neišmoka jums darbo užmokesčio
- Minimalus nacionalinis darbo užmokestis
- Darbo valandos

Kita Adviceguide informacija, galinti jums padėti

[Ši informacija yra tik anglų kalba]

- Bazinės jūsų teisės darbe
- Atostogos ir atostogpinigiai
- Įspėjimas apie atleidimą iš darbo
- Dirbančio tėvo teisės
- Ginčų sprendimas darbe

www.adviceguide.org.uk

Šį informacinį lapelį parengė [Citizens Advice](#), tai – National Association of Citizens Advice Bureaux (Nacionalinės gyventojų konsultavimo biurų asociacijos) darbinis pavadinimas. Lapelio paskirtis – pateikti tik bendrojo pobūdžio informaciją, todėl jis nelaikytinas išsamiu įstatymų šiuo klausimu išaiškinimu. Taip pat turėkite omenyje, kad ši informacija taikoma tik Anglijai, Velsui ir Škotijai. Šis informacinis lapelis paskutinį kartą buvo atnaujintas 2011 m. spalio 18 d., jis peržiūrimas kas mėnesį. Jei šį informacinį lapelį gavote senokai, kreipkitės į vietinį gyventojų konsultavimo biurą ir pasitikslinkite, ar lapelyje pateikta informacija nepasenusi. Taip pat galite apsilankyti mūsų žiniatinklyje www.adviceguide.org.uk, iš kurio galėsite parsisiųsti naujausią lapelio leidimą.